

РІШЕННЯ
спеціалізованої вченої ради PhD 13463
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Микола Полянко**, 19 грудня 1996 року народження, громадянин України, освіта вища: у 2021 році закінчив Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича за спеціальністю «Музичне мистецтво», працює викладачем струнних інструментів циклової комісії «Оркестрові струнні інструменти» Комунального закладу «Чернівецький обласний фаховий коледж мистецтв імені Сидора Воробкевича» обласного управління культури Чернівецької обласної військової адміністрації (ОДА) (м. Чернівці), виконав освітньо-наукову програму 38592 «Освітні, педагогічні науки».

Разова спеціалізована вчена рада PhD 13463, утворена наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Міністерства освіти і науки України, м. Чернівці, від 29 квітня 2026 року № 179, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – **Людмили Тимчук**, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри педагогіки та соціальної роботи факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Рецензента – **Ірини Боднарук**, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри музики факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Офіційних опонентів – **Віктора Лабунця**, професора, професора кафедри музичного мистецтва педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Людмили Паньків, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри інструментального виконавства, оркестрового диригування та педагогіки мистецтва Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Олени Новської, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри теоретичної, музично-інструментальної і вокальної підготовки навчально-наукового інституту музичного і перформативного мистецтва та соціокультурних практик Південноукраїнського

національного педагогічного університету імені
К.Д. Ушинського.

на засіданні 25 червня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Миколі Полянку на підставі публічного захисту дисертації «Становлення і розвиток музично-інструментальної освіти в Західній Україні (друга половина ХІХ ст. – перша третина ХХ ст.)» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертацію виконано у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича Міністерства освіти і науки України, м. Чернівці.

Науковий керівник: Вадим Лісовий, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музики факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 12 наукових публікацій за темою дисертації, з них 6 статей у фахових виданнях України категорії «Б» і 5 праць, які засвідчують апробацію матеріалів та 1 публікація, яка додатково відображає наукові результати дисертації:

1. Полянка, М.О. (2023). Вплив видатних постатей української культури на музичне життя та формування системи музичної освіти Західної України у другій половині ХІХ ст. – першій третині ХХ ст. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2(65), 357–363.

2. Полянка, М.О. (2024). Витоки розвитку системи музично-інструментальної освіти в Західній Україні у другій половині ХІХ ст. – першій третині ХХ ст.: міжкультурні зв'язки, персоналії, громадські організації. *Вісник науки та освіти*, 5(23), 1298–1311.

3. Полянка, М.О. (2024). Діяльність музичних товариств як рушійної сили. *Перспективи та інновації науки*, 6(40), 360–372.

4. Полянка, М.О. (2024). Досвід формування освітніх векторів та принципів музично-інструментальної освіти на теренах Буковини в другій половині ХІХ ст. – першій третині ХХ ст. *Суспільство та національні інтереси*, 8(8), 328–340.

5. Полянка, М.О. (2025). Особливості процесу фундації та розвитку закладів музично-інструментальної освіти на теренах Західної України в другій половині ХІХ ст. – першій третині ХХ ст. *Перспективи та інновації науки*, 2(48), 853–863.

6. Полянко, М.О. (2025). Розвиток скрипкової педагогіки як важливої частини музично-інструментальної освіти на теренах Західної України в другій половині XIX ст. – першій третині XX ст. *Суспільство та національні інтереси*, 6(14), 403–412.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження.

Голова ради Людмила Тимчук (доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича) зауважила на наступному:

Дисертація Миколи Полянка справляє дуже добре враження і за змістом, і за способом викладу. Це змістовно щільна, логічно вибудована й цікаво написана праця, у якій історія музично-інструментальної освіти постає через діяльність конкретних інституцій, товариств, освітніх закладів, педагогів і виконавців.

Особливу цінність становить джерельна основа дослідження. Автор працює з автентичними документами, архівними матеріалами, статутами, навчальними програмами та іншими свідченнями епохи. Завдяки цьому дисертація містить значний обсяг унікальної інформації, а її висновки мають переконливе фактичне підґрунтя. Матеріал коректно осмислений з історико-педагогічних позицій, із належним урахуванням суспільного контексту, регіональної специфіки та взаємодії українських і європейських освітніх традицій.

Для мене ця проблематика має особливий професійний резонанс. Свого часу, досліджуючи історію освіти дорослих на Буковині кінця XIX – першої третини XX століття, я також зверталася до цього культурно-освітнього простору – до взаємодії просвітництва і мистецтва, місця музики в освіті дорослих, ролі мистецьких практик у розвитку та життєстійкості громади. Тому особливо близьким є авторське бачення музичної освіти як значно ширшого явища, ніж професійна підготовка виконавців. У дисертації вона постає важливою складовою культурного життя регіону, чинником громадської активності, міжкультурного діалогу, суспільної згуртованості та збереження національної ідентичності.

Важливо й те, що сам Микола Олегович має фахову освіту, безпосередньо пов'язану з предметом дослідження, є професійним музикантом і викладачем. Він розуміє досліджувані процеси зсередини – як науковець, виконавець і педагог. На мою думку, саме ця професійна єдність надала роботі предметної точності, достовірності та виразної авторської інтонації.

Офіційний опонент Людмила Паньків (доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інструментального виконавства, оркестрового

диригування та педагогіки мистецтва Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.) висловила такі зауваження:

1. У першому розділі дисертації представлено історичну ретроспективу становлення музично-інструментальної освіти Західної України у взаємозв'язку з еволюцією європейської музично-освітньої системи. При цьому автор спирається, на наукові праці, переважно сучасних українських авторів. Вважаємо, що значно збагатило б теоретичну базу дослідження використання архівних матеріалів та також зарубіжних (європейських) культурологічних та історико-педагогічних джерел у даному контексті.

2. На основі ґрунтовного історико-концептуального аналізу музично-інструментальної освіти, її витоків та етапів становлення, автор переконує у багатогранності досліджуваного феномена, що охоплює не тільки технічні механічні особливості гри на музичному інструменті, а й розвиток навичок та формування музичного мислення, художнього естетичного смаку, здатності до інтерпретації музичного та мистецького матеріалу, а також творчої самореалізації. У дисертації представлено обґрунтування музично-інструментальної освіти як багатовимірної педагогічної системи, яка інтегрує навчальну, виконавську та культуротворчу функції й забезпечує формування виконавської культури, педагогічної майстерності та художньо-ціннісного досвіду, виступаючи водночас чинником розвитку культурно-мистецького середовища, національної ідентичності та міжкультурної комунікації. На наш погляд, сутність ключового поняття потребує більшої конкретизації, визначення структурних компонентів та подання їх змістового наповнення у структурній моделі музично-інструментальної освіти.

3. У дослідженні обґрунтовано орієнтацію музично-інструментальної освіти західноукраїнського регіону на європейські освітні стандарти при збереженні національної ідентичності, що проявлялося у поєднанні академічних моделей навчання з використанням національного музичного матеріалу та репертуару, забезпечуючи відповідність європейським вимогам і культурну самобутність (розділ 3 дисертації). Цілком погоджуючись із цим твердженням автора, вважаємо доречним висвітлення взаємозв'язку академічної моделі музично-інструментального навчання з народно-інструментальними практиками Західної України.

4. У визначення можливостей використання історичного досвіду розвитку музично-інструментальної освіти Західної України другої половини ХІХ ст. – першої третини ХХ ст. у сучасній системі підготовки фахівців музичного мистецтва, на нашу думку, варто більш чітко визначити методичні засади, а саме: сучасні принципи, педагогічні умови, організаційні форми, методи тощо.

5.3 огляду на теоретичну та практичну значущість дисертації, висловлюємо побажання щодо висвітлення її результатів у вигляді навчального посібника для здобувачів вищої освіти мистецької галузі, викладачів закладів вищої і післядипломної педагогічної освіти.

Офіційний опонент Віктор Лабунець (доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка) висловив такі зауваження:

1. На нашу думку, доцільним був би більш глибокий порівняльний аналіз розвитку музично-інструментальної освіти в різних регіонах Західної України, що могло би посилити регіональний аспект дослідження.

2. Окремі положення щодо впливу європейських музично-педагогічних шкіл на формування західноукраїнської професійної музичної освіти потребували би більшої деталізації через конкретизацію педагогічних ідей та традицій.

3. Певного розширення потребував би аналіз діяльності приватних музичних шкіл, пансіонів та індивідуальних форм музичного навчання, оскільки саме ці освітні осередки відігравали важливу роль у поширенні музичної культури серед різних соціальних верств населення.

4. Більшої уваги заслуговував би аналіз впливу суспільно-політичних трансформацій міжвоєнного періоду на зміст музично-інструментальної підготовки, кадрову політику мистецьких закладів та доступність музичної освіти для населення.

Офіційний опонент Олена Новська (кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної, музично-інструментальної і вокальної підготовки навчально-наукового інституту музичного і перформативного мистецтва та соціокультурних практик Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського.) висловила такі зауваження:

1. У дисертації переконливо обґрунтовано роль музичних товариств як провідного чинника інституціоналізації музично-інструментальної освіти в Західній Україні. Водночас було б доцільно більш детально окреслити механізми взаємодії між громадськими музичними товариствами та офіційними державними чи муніципальними освітніми структурами, оскільки саме ця взаємодія значною мірою визначала можливості професіоналізації музичної освіти в регіоні.

2. У дисертації слушно наголошується на поєднанні європейських академічних традицій із національними культурними процесами у змісті музично-інструментальної підготовки. Разом із тим дискусійним залишається питання співвідношення народно-інструментальної традиції та академічної моделі навчання, зокрема того, якою мірою народне виконавство реально

впливало на зміст професійної музичної освіти, а не лише декларувалося як культурна основа її розвитку.

3. У третьому розділі дисертації автор обґрунтовує можливості екстраполяції історико-педагогічного досвіду музично-інструментальної освіти у сучасний освітній простір. Було б доцільно конкретизувати, які саме елементи організації освітнього процесу, методики викладання чи принципи діяльності музичних товариств можуть бути найбільш продуктивно адаптовані до сучасної системи професійної підготовки фахівців музичного мистецтва в умовах цифровізації та глобалізації культурного середовища.

4. У роботі ґрунтовно розкрито процес інституціонального становлення музично-інструментальної освіти, діяльність музичних шкіл, консерваторій і професійних об'єднань. Водночас було б цікаво і актуально більш детально висвітлити роль жіночої музичної освіти та участь жінок-педагогів і виконавиць у розвитку музично-освітнього середовища Західної України означеного періоду.

Рецензент Ірина Боднарук (кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музики факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича) висловила такі зауваження:

1. На нашу думку, у вступі роботи варто було розширити перелік методів, які використовувалися під час впровадження результатів дисертаційного дослідження у процес підготовки здобувачів фахової передвищої та вищої освіти.

2. У пункті 3.3. на стор. 186-187 занадто стисло подано опис практичної роботи щодо розробки автором дисертації методичних матеріалів «Музичні історії». Підкреслюється, що створена методична розробка може бути рекомендована до впровадження в освітній процес закладів початкової музичної освіти як складова «Української музики» та передбачатиме короткий опис діяльності українських музичних товариств, музичних шкіл та формування консерваторій, а також особливостей становлення видатних постатей української музичної історії. В Додатку Р наводиться фрагмент цієї розробки – план-конспект уроку на тему «Історія розвитку музичної освіти Західної України». Проте, ні в тексті роботи, ні у додатках не зазначається загальна тематика занять для учнів, незрозумілим є, для якої вікової групи передбачений цей матеріал. Також маємо зазначити, що зараз у вітчизняних мистецьких школах немає освітньої компоненти «Українська музика», а є «Бесіди про мистецтво» – елементарний підрівень та «Музична література» – середній (базовий) підрівень початкової мистецької освіти.

3. На наш погляд, у Додатках А1 та А2 недоречним було дублювати список опублікованих праць за темою дисертації та відомості про апробацію результатів, оскільки ці дані є в анотації до роботи (стор. 13-16).

На дисертацію Миколи Полянка надійшло три звернення від науковців і викладачів закладів вищої освіти України:

- доктора педагогічних наук, професора, декана факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету Ярослава Сверлюка;
- доктора педагогічних наук, професора, головного наукового співробітника відділу теорії і практики педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зазюна НАПН України Олександра Лавріненка;
- доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри музики імені Григорія Левченка Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка Наталії Сулаєвої.

Усі звернення містять позитивну оцінку дисертаційного дослідження, його актуальності, наукової обґрунтованості та практичної значущості. Зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада PhD 13463 присуджує Миколі Полянку ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

**Голова спеціалізованої вченої ради PhD 13463 –
доктор педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри
педагогіки та соціальної роботи
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича**

Людмила ТИМЧУК